

INSTITUTUL DE RELAȚII INTERNAȚIONALE DIN MOLDOVA

Aprobat prin Hotărîrea
Senatului IRIM
Proces-verbal nr. 4
din „29” 08 2008

REGULAMENT

**privind inițierea, aprobarea, monitorizarea
și evaluarea periodică a programelor de studii**

I. Dispoziții generale

Art.1. – Inițierea, aprobarea, monitorizarea și evaluarea periodică a programelor de studii sunt activități subordonate managementului strategic și managementului calității la nivel instituțional și au menirea de a asigura viabilitatea ofertei de studii din partea IRIM prin adaptarea permanentă a acesteia la dinamica mediului extern, la cerințele beneficiarilor și la competiția pe piața calificărilor universitare, precum și la criteriile și standardele de calitate a programelor de studii practicate pe plan național și european.

Art. 2. Prevederile prezentului regulament sunt în conformitate cu actele normative aplicabile:

- a) Legea învățământului nr.547-XIII din 21 iulie 1995;
- b) Legea nr.1257-XIII din 16 iulie 1997 cu privire la evaluarea și acreditarea instituțiilor de învățământ din Republica Moldova;
- c) Legea nr.423-XIV din 4 iunie 1999 privind aprobarea Regulamentului de evaluare și acreditare a instituțiilor de învățământ;
- d) Legea nr.1070-XIV din 22 iunie 2000 privind aprobarea Nomenclatorului specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior;
- e) Regulamentul cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 854 din 21 septembrie 2010
- f) Regulamentul cu privire la organizarea studiilor superioare de masterat, ciclul II, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1455 din 24 decembrie 2008
- g) Regulamentul privind organizarea și desfășurarea doctoratului și postdoctoratului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 173 din 18 februarie 2008

Art. 3. – (1) În accepțiunea prezentului Regulament, un *program de studii* este un ansamblu unitar de obiective, conținuturi, metode și activități de proiectare, realizare și evaluare a procesului de predare, învățare și cercetare care conduce la obținerea unei calificări universitare într-un domeniu de specializare.

(2) Un program de studii se individualizează prin:

- a) *domeniul de specializare*, conform cu diviziunea academică a cunoașterii și cu diviziunea profesională a muncii;
- b) *nivelul calificării universitare*, care poate fi: licență, masterat, doctorat;
- c) *forma de învățământ*, care poate fi: zi, cu frecvență redusă;
- d) *durata studiilor*, în funcție de nivelul calificării și forma de învățământ, potrivit standardelor pe plan național sau/și european.

(3) Un program de studii se organizează în baza unui *curriculum*, prezentat sub forma unui pachet compact de documente care, la limita minimă, cuprinde:

- a) o *descriere sintetică a programului*: denumirea, domeniul, nivelul, durata, condițiile de admitere și absolvire, obiectivele generale și specifice;
- b) *planul de învățământ*, prin care se specifică: disciplinele în succesiunea lor pe semestre și ani de studiu, numărul de ore pe discipline și forme de activitate didactică (cursuri, seminarii, ore practice, ore de laborator), pachetele de credite ale disciplinelor corespunzătoare numărului de ore de activități de învățare alocate fiecărei discipline, formele de evaluare și condițiile de promovare;
- c) *fișele sau programele tematice ale disciplinelor*, care cuprind: rezultatele învățării exprimate sub forma competențelor (cognitive, profesionale, afectiv-atitudinale), structura sintetică a conținuturilor, bibliografia obligatorie, modalitățile de evaluare și de examinare, alte precizări și condiționări privind parcurgerea și promovarea disciplinelor;
- d) *tematicile pentru seminarii, laboratoare, practică*, cu precizarea sarcinilor de învățare ale studenților (elaborarea de referate, proiecte, portofolii etc.);
- e) *modul de organizare a examenului de finalizare a programului de studii* (conținuturi, sarcini de învățare, forma de examinare).

II. Inițierea și aprobarea programelor de studii

Art.4. – (1) *Inițierea unui program* de studii cuprinde un ansamblu de etape de analiză și evaluare, de pregătire a condițiilor inițiale și de întocmire a documentelor de autorizare, prin care se urmărește maximizarea șanselor ca programul să răspundă exigențelor evaluării interne și externe și să obțină autorizarea. Demersurile premergătoare declanșării unui nou program de studii urmăresc totodată să asigure condițiile necesare pentru ca derularea noului program să fie conformă cu cerințele de calitate.

(2) Prima etapă în inițierea unui nou program de studii constă în *analiza și evaluarea condițiilor inițiale externe*, în vederea fundamentării deciziei de continuare sau de suspendare a demersurilor de pregătire a noului program. Principalele domenii ale analizei și evaluării inițiale externe se referă la:

- a) *analiza contextului socio-economic* și în general a mediului extern, pe axa oportunități-riscuri privind șansele de viabilitate a programului de studii propus;
- b) *analiza cererii potențiale de studii la intrare* (afluxul de candidați la admitere), sub aspectele care o determină: demografic, zonal/regional, socio-profesional, motivațional ș.a.;
- c) *analiza cererii potențiale de studii la ieșire* (absolvire), în principal sub aspectul cererii pe piața calificărilor universitare și al șanselor de inserție socio-profesională a absolvenților;
- d) *analiza situației pe piața ofertei de studii universitare*, în principal sub aspectul existenței unor furnizori concurenți cu o ofertă competitivă, care pot atrage cererea de studii la intrare sau pot acoperi cererea de calificări la ieșire;
- e) *analiza posibilităților de cooperare și de asociere (parteneriat)* cu alți furnizori de educație, în principal universități, în vederea creșterii parametrilor calitativi ai programului propus și a șanselor de viabilitate a acestuia.
- f) *evaluarea șanselor de viabilitate a noului program* din punctul de vedere al mediului extern, prin agregarea concluziilor rezultate din analizele enumerate anterior.

(3) A doua etapă în inițierea unui nou program de studii constă în *analiza și evaluarea condițiilor inițiale interne*, în vederea fundamentării deciziei de continuare sau de suspendare a demersurilor de pregătire a noului program. Principalele domenii ale analizei și evaluării inițiale interne se referă la:

- a) *analiza resurselor umane disponibile la nivelul facultății*, cu referire în special la corpul profesoral și de cercetare, sub aspectul numărului și structurii pe funcții didactice și domenii de specializare;
- b) *analiza resurselor materiale necesare noului program*, cu referire la: spațiile de învățământ, dotările cabinetelor și laboratoarelor de specialitate, fondul de carte al Bibliotecii;
- c) *analiza potențialului de resurse financiare* necesare pentru susținerea programului, cu precizarea surselor de finanțare;
- d) *evaluarea șanselor de viabilitate a noului program* din punctul de vedere al mediului intern, prin agregarea concluziilor rezultate din analizele enumerate anterior și prin evaluarea în termeni de puncte tari și puncte slabe;

(4) A treia etapă constă în *pregătirea condițiilor necesare* pentru derularea programului *pe durata întregului ciclu* (de licență, masterat, doctorat). Etapa de pregătire are rolul de a înlătura deficiențele și de a compensa elementele insuficiente constatate în etapele anterioare (de analiză și evaluare), până la nivelul îndeplinirii standardelor de autorizare. În această etapă se realizează acțiuni cum sunt:

- a) *se studiază posibilitățile de extindere și de dezvoltare structurală a corpului profesoral și de cercetători titulari*, prin scoaterea la concurs a posturilor didactice vacante, atât pentru tineri specialiști, cât și prin atragerea unor cadre didactice și cercetători de la alte instituții care îndeplinesc condițiile promovării pe funcții de predare (lector, conferențiar, profesor), până la atingerea standardelor de autorizare;
- b) *se studiază posibilitățile de cooperare (parteneriat) cu alte universități* și se întreprind demersuri concrete în acest sens, în vederea asigurării, prin asociere, a personalului didactic

și de cercetare pentru disciplinele sau/și funcțiile didactice care nu pot fi acoperite cu personalul titular;

- c) *se întocmește un proiect de dotări și amenajări ale spațiilor de învățământ și cercetare* prin care, pornind de la situația existentă și de la disponibilul de resurse financiare, se asigură completarea dotărilor până la nivelul îndeplinirii standardelor de autorizare.

Art. 5 – (1) În vederea **aprobării unui program de studii**, după ce au fost parcurse etapele premergătoare și în funcție de concluziile acestor etape, se întreprind următoarele demersuri:

- a) se numește o *comisie de autoevaluare* care verifică dacă, în urma parcurgerii etapelor premergătoare, sunt îndeplinite criteriile și standardele de autorizare a programului de studii;
- b) comisia de autoevaluare, cu sprijinul aparatului tehnico-administrativ, întocmește *raportul de autoevaluare*, potrivit structurii și cerințelor precizate în prezentul Regulament;
- c) raportul de autoevaluare este prezentat și aprobat în consiliul facultății și înaintat Senatului universitar;
- d) Senatul supune raportul de autoevaluare spre analiză *Comisiei pentru evaluarea și asigurarea internă a calității*; aceasta va întocmi un *raport sintetic de evaluare internă a programului de studii* și va recomanda Senatului decizia pe care o consideră cea mai potrivită, inclusive recomandări privind ameliorările necesare pentru atingerea standardelor de calitate;
- e) în cazul în care aplicarea recomandărilor necesită timp și măsuri speciale, facultatea care a propus programul de studii întocmește un *plan de aplicare* cu prevederi și termene exacte;
- f) în final, raportul de autoevaluare este supus spre aprobare Senatului.

III. Monitorizarea și evaluarea periodică a programelor de studii

Art. 6 – *Monitorizarea și evaluarea periodică* a unui program de studii sunt demersuri prin care se analizează, se evaluează și se controlează măsura în care, pe parcursul derulării sale, programul de studii respectă standardele de calitate și indicatorii de performanță pe baza cărora a fost aprobat. Privite ca mecanisme ale managementului calității la nivel instituțional, pe ansamblul programelor de studii oferite de IRIM, monitorizarea și evaluarea periodică sunt investite cu trei funcții principale:

- a) prin monitorizarea și evaluarea periodică a programelor de studii se asigură *aplicarea strategiei pentru calitate promovată de IRIM*, constând în controlul sistematic și operațional al gradului în care fiecare program de studii respectă standardele, standardele de referință și indicatorii de performanță stabiliți prin această strategie;
- b) prin monitorizarea și evaluarea periodică a programelor de studii se asigură *adaptarea continuă a programelor de studii* la mutațiile din sfera cunoașterii și a profesiunilor, la nevoile și cerințele beneficiarilor, la dinamica cererii de studii și a pieței calificărilor universitare;
- c) prin monitorizarea și evaluarea periodică a programelor de studii se asigură *concordanța sistemului intern de evaluare și asigurare a calității cu agenții specializate în evaluarea externă a calității educației*, urmărindu-se în principal evaluarea și controlul măsurii în care fiecare program de studiu respectă standardele și indicatorii de performanță pe baza cărora s-a obținut autorizarea sau, după caz, acreditarea.

Art. 7 – (1) *Monitorizarea* unui program de studii constă în *compararea sistematică a situației actuale cu situația de referință* definită prin standardele și indicatorii de performanță în baza cărora programul a fost aprobat, în scopul *identificării discrepanțelor* și al *intervenției operative*. Monitorizarea se distinge prin caracterul ei relativ continuu, în sensul unei frecvențe mai mari decât a evaluărilor periodice, precum și prin orientarea spre ameliorările operative și rezolvarea punctuală a problemelor, prevenind acumularea acestora. Monitorizarea este procesul prin care se asigură controlul și menținerea standardelor de calitate în perioada dintre evaluările periodice.

(2) Modalitatea principală a monitorizării programelor de studii este *Analiza colegială*. Aceasta constă în abordarea de echipă, prin cooperare și dezbateri de grup, a problemelor privind evaluarea

și asigurarea calității programelor de studii. Analiza colegială se desfășoară, de regulă, în cadrul catedrelor de specialitate sau al colectivelor de catedră care coordonează programul de studii monitorizat, la care sunt invitate toate cadrele didactice care asigură predarea disciplinelor din cadrul programului de studii, indiferent de catedra din care fac parte.

(3) Demersurile de monitorizare urmăresc pas cu pas derularea programului de studii și se întemeiază pe date concrete, pe rezultate și pe informații factuale. În funcție de evoluția concretă a fiecărui program de studii, de natura problemelor și evenimentelor ce apar pe parcurs, monitorizarea se realizează prin demersuri cum sunt:

- a) *analiza structurii planului de învățământ*, sub aspecte cum sunt: gruparea disciplinelor de tipuri (fundamentale, de specializare, complementare, obligatorii, opționale, facultative), distribuția numărului de ore și alocarea pachetelor de credite pe discipline, renunțarea la disciplinele perimate și introducerea de noi discipline, adaptarea planului de învățământ la cerințele formării viitorului specialist ș.a.;
- b) *analiza conținutului programelor tematice ale disciplinelor*, sub aspecte cum sunt: corelarea interdisciplinară, concordanța programelor disciplinelor cu mutațiile pe plan științific și profesional, adaptarea conținutului disciplinelor complementare la cerințele domeniului de specializare;
- c) *stabilirea posturilor didactice*, repartizarea disciplinelor în funcție de competențe, de funcția didactică și de realizările științifice dovedite ale personalului didactic, distribuția posturilor vacante la cumul sau plata cu ora pentru personalului didactic titular sau asociat;
- d) *analiza rezultatelor învățării*, exprimate prin performanțele (notele, calificativele) obținute de studenți la verificările pe parcurs, în sesiunile de examene, la examenele de finalizare a studiilor, precum și prin indicatorii de succes/insucces (nivelul mediu al notelor, promovabilitate, pierderi de studenți ș.a.);
- e) *analiza prestației cadrelor didactice* (predare, evaluare, consiliere) și a relației dintre calitatea predării și rezultatele învățării;
- f) *analiza evoluției profesional-științifice a cadrelor didactice* și a gradului de îndeplinire a standardelor privind structura și competențele personalului didactic (ponderea titularilor, structura pe funcții didactice și pe vârste), precum și a standardelor privind contribuția științifică și didactică cerută fiecărei funcții didactice, potrivit *Metodologiei de evaluare a calității corpului profesoral*;

(4) Analizele din cadrul demersurilor de monitorizare se organizează în principalele momente ale fiecărui an universitar, respectiv: la începutul anului, la finalul sesiunilor de examene, la finalul anului universitar, după încheierea examenelor de finalizare a studiilor. Analizele se pot organiza și pe parcursul semestrelor dacă apar probleme speciale care necesită o rezolvare operativă.

(5) Analizele colegiale se finalizează cu un **raport de monitorizare** a programului de studii care cuprinde, într-o prezentare sintetică, două părți: *concluzii* și *recomandări*. Rapoartele de monitorizare sunt transmise *comisiei de evaluare internă a programului de studii*, pentru a fi cuprinse în *rapoartele de evaluare periodică*.

Art. 8. – (1) *Evaluarea periodică* a unui program de studii constă în verificarea îndeplinirii standardelor de calitate și a indicatorilor de performanță în principalele momente ale derulării programului, respectiv:

- a) la finalul fiecărui an de studiu;
- b) la finalizarea unui ciclu de studii;
- c) la încheierea perioadei în care programele autorizate se supun procesului acreditării (cel mult 3 ani de la data absolvirii primei promoții);
- d) la o perioadă de maximum 5 ani de la data obținerii acreditării sau de la ultima evaluare periodică, pentru programele de studii acreditate și pentru evaluarea periodică la nivel instituțional.

(2) Sub aspectul procedurilor, evaluarea periodică a unui program de studii repetă demersurile prin care programul evaluat a fost aprobat și în baza cărora funcționează, respectiv:

- a) în cazul programelor de studii autorizate/acreditate, evaluarea periodică (anuală și la finalizarea unui ciclu de studii) reia demersurile care au fost parcurse în procesul

autoevaluării și urmărește să constate dacă programul de studii respectă standardele de calitate și indicatorii pe baza cărora a fost obținută autorizarea/acreditarea;

- b) în cazul programelor autorizate care au atins termenul de acreditare, evaluarea periodică este echivalentă cu demersurile de evaluare și de întocmire a raportului de autoevaluare în vederea obținerii acreditării.

(3) Evaluarea periodică a programelor de studii este realizată de către **comisiile pentru evaluarea internă și asigurarea calității**. Comisiile sunt desemnate de consiliul facultății și au următoarea componență:

- a) *președintele comisiei* este decanul facultății în subordinea căruia se află programul de studii evaluat, ori un reprezentant desemnat de decan;
- b) *șase membri*, dintre care:
- trei membrii din rândul cadrelor didactice de specialitate;
 - un reprezentant al studenților;
 - un reprezentant al absolvenților;
 - un reprezentant al angajatorilor sau al comunității profesionale din domeniu, de preferință dintre membrii Senatului;
- c) *un secretar tehnic*.

(4) Componența unei comisii de evaluare internă este, de regulă, aceeași pentru toate tipurile și demersurile de evaluare (autorizare, acreditare, evaluare periodică) care vizează același program de studii. De asemenea, componența unei comisii de evaluare internă este, de regulă, aceeași pe o perioadă de 5 ani, cu excepția reprezentantului studenților. În cazul în care se impun modificări, acestea trebuie justificate și aprobate de consiliul facultății.

Art. 9 – (1) Analizele, concluziile și recomandările evaluărilor periodice realizate de comisiile de evaluare, inclusiv concluziile analizelor colegiale, sunt reunite în **Raportul de evaluare internă a calității educației**. Raportul de evaluare se prezintă Senatului.

(2) Structura completă a unui raport de evaluare/autoevaluare cuprinde: o descriere sintetică a programului de studii, o parte introductivă, o parte analitică și o parte justificativă.

- a) **Descrierea sintetică** a programului (o pagină) cuprinde informații privind: facultatea (departamentul), denumirea programului de studii, domeniul, specializarea, forma de învățământ, durata studiilor, numărul de credite, scopul pentru care se face evaluarea și tipul evaluării, componența nominală a Comisiei de autoevaluare.
- b) **Partea introductivă** prezintă sintetic, în 4-5 pagini, gradul de îndeplinire a *cerințelor normative* pentru autorizarea funcționării provizorii, pentru acreditarea structurilor instituționale sau/și a programelor de studii și pentru evaluarea periodică instituțională.
- c) **Partea analitică** este de tip narativ, cu o dimensiune între 20 și 40 de pagini, și cuprinde informații privind organizarea la nivel instituțional și la nivelul facultății, misiunea și obiectivele programului de studii propus, concluziile la care au ajuns conducerea facultății și cea a IRIM, comunitatea academică, inclusiv studenții, cu privire la punctele tari și punctele mai slabe, la succesele, amenințările, incertitudinile sau insuccesele asigurării calității și la acțiunile ameliorative viitoare, în conformitate cu standardele de calitate necesare autorizării.
- d) **Partea justificativă** cuprinde documente, grafice, diagrame, tabele, ilustrări etc., menite să susțină analiza prezentată în partea analitică.

(3) Structura completă a unui raport se respectă în cazul rapoartelor de autoevaluare întocmite în vederea transmiterii la agenții autorizate. În cazul rapoartelor de evaluare internă, structura poate fi simplificată, în principal prin reducerea părții justificative, care nu va cuprinde documentele care există la facultăți sau catedre (planuri de învățământ, programe analitice etc.).

(4) Conținutul raportului de evaluare/autoevaluare este structurat conform celor trei domenii de asigurare a calității: *capacitatea instituțională*, *eficacitatea educațională* și *managementul calității*.

Prezentul regulament a fost adoptat în ședința de Senat a IRIM din data de _____.

Procedura

de organizare și desfășurare a analizelor colegiale

1. Analizele colegiale se organizează distinct pentru fiecare program de studii sau pe grupe de programe de studii din același domeniu ori din domenii înrudite, cu participarea tuturor cadrelor didactice care susțin activitățile didactice la disciplinele din planurile de învățământ ale programelor respective.

2. Analizele colegiale se desfășoară în principalele momente ale anului universitar, respectiv: înainte de începerea anului universitar (în perioada 15-30 septembrie), după sesiunile semestriale de examene, după examenele de finalizare a studiilor, la încheierea anului universitar. Analizele colegiale se pot organiza și în cursul semestrelor, în funcție de problemele care apar pe parcurs.

3. Tematica analizelor colegiale este stabilită de *Comisia de evaluare internă a programului de studii* și poate fi completată la propunerea șefului de catedră sau a cadrelor didactice. Datele de desfășurare și tematica analizelor colegiale sunt cuprinse în programul de activități al catedrei (departamentului) care coordonează programul de studii.

4. Fiecare întrunire este pregătită și anunțată cu cel puțin o săptămână înaintea desfășurării. Ziua și orele de desfășurare se stabilesc astfel încât să nu se suprapună cu orarul activităților didactice. Convocarea se face pe bază de tabel nominal, cu semnătură de luare la cunoștință. Odată cu convocarea, se comunică tematica și se pun la dispoziția participanților materialele necesare analizei (planuri, de învățământ, fișele disciplinelor, situații statistice etc.). Materialele respective vor fi disponibile pentru studiu la sediul catedrei, al cabinetului de specialitate sau la Bibliotecă.

5. Participarea la întrunirile de analiză colegială a programelor de studii este o obligație profesională a cadrelor didactice cuprinsă în fișa postului. Absențarea nemotivată este considerată neîndeplinire a sarcinilor de serviciu și se sancționează potrivit reglementărilor în vigoare.

6. Întrunirile sunt conduse de *președintele Comisiei de evaluare a programului (programelor) de studii*. Șeful de catedră participă la toate întrunirile de analiză a programelor de studii din coordonarea catedrei. Întrunirile de analiză colegială presupun un climat întemeiat pe respectul reciproc, pe disponibilitatea la dialog și pe drepturile egale ale tuturor cadrelor didactice de a-și expune punctele de vedere. Reperetele analizei sunt responsabilitatea asumată și argumentarea rațională.

7. La încheierea fiecărei întruniri se redactează un *raport de monitorizare* a programului de studii care prezintă sintetic, clar și explicit *concluziile* privind temele analizate și *recomandările* privind măsurile sau soluțiile de rezolvare a problemelor în vederea ameliorării parametrilor calitativi ai programului de studiu. Raportul de monitorizare este redactat, în forma sa finală, de un cadru didactic de specialitate desemnat de președintele comisiei de evaluare, dintre membrii acestei comisii sau dintre tutorii programului de studii.

8. Raportul de monitorizare este aprobat cu majoritatea simplă a cadrelor didactice prezente la întrunire, cu condiția ca numărul participanților să fie de cel puțin 2/3 din totalul cadrelor didactice care predau la programul de studii analizat.

9. Raportul de monitorizare aprobat este transmis *Comisiei de evaluare internă a programului de studii*. Aceasta analizează concluziile și recomandările din raport din perspectiva standardelor de calitate și decide asupra măsurilor necesare și asupra termenelor și condițiilor de aplicare a măsurilor respective. Deciziile Comisiei sunt obligatorii.

Raport de evaluare/autoevaluare

(Structură orientativă)

Descrierea sintetică a programului de studii evaluat:

- facultatea;
- denumirea programului de studiu (domeniul, specializarea);
- ciclul de studii universitare (licență, masterat, doctorat);
- forma de învățământ (zi, frecvență redusă);
- durata studiilor, numărul de credite;
- titlul (calificarea) absolventului, tipul de diplomă;

Componența comisiei de evaluare/autoevaluare.

Nr. crt.	Numele și prenumele	Funcția în comisie
1		Președinte
2		Reprezentant al cadrelor didactice
3		Reprezentant al cadrelor didactice
4		Reprezentant al cadrelor didactice
5		Reprezentant al studenților
6		Reprezentant al absolvenților
7		Reprezentant al angajatorilor
8		Secretar tehnic

RECTOR

Prof. univ. dr. hab. Valentin BENIUC